

dum decrevit Innocentius X. Similis autoritatis est, quod dicitur de Bellarmino, ac alii magnis & Societate viris scientiam mediæ exofis, & prædeterminationem amplexis; que omnia fuius re-fellere non est animus, ne vel invito acrius quid contra adversarios excidat. Videri autem possunt refutata apud Theodorum Eleutherium.

416. Dices 1. Tamen Semipelagiani admis-ferunt scientiam medium: ergo non est admit-tenda. Resp. etiam admis-ferunt scientiam simpli-cis intelligentia, & visionis: item mysterium SS. Trinitatis: num ideo ista negemus? Non sunt reprehensi-a SS. Patribus, quod scientiam condi-tionali-am admis-ferint, sed quod ea ab aliis fuerint; cum enim dicent, initium salutis dari ex me-ritis naturalibus, præcedentibus gratiam, & affer-ent illud. *Nisi præscientia exploraverit, prede-finatio nil decinet: que dicere voleant, debere præcedere scientiam abolitam de meritis, per vires naturales factis (ut probat. P. N. Thyritus tom. 1. selet. quest. disp. 36. selet. n. 5. 1.) oppugna-runt eos SS. PP. querendo, cur ergo his potius, quam aliis regionibus prædicatum sit Evangelium? cur iū potius, quam illi veniant ad bapti-smum? cum in his cibis nulla apparent ante-ceden-tia merita. Reposuere Semipelagiani, DEUM prævidisse, quinam credituri essent, quinam non: quinam parvuli, si usum rationis acquire-rent, bene acturi essent, & quinam non. Hæc quidem non male.*

At addiderunt, ob ista merita, conditionate prævia, DEUM aliquibus concessisse gratiam vo-nationis, aut baptismi negasse autem aliis, in qui-bus hæc merita non prævidebat: & hæc pessime. Si enim ob merita, vel demerita tantum conditionat futura quis premiar, aur punitur, qui-libet hominum debet in eccliam assumi, & in infernum detrudi; cum quivis conditionate prævideatur in innumeris circumstantis bene, & in innumeris male affectus. Rursus Semipelagiani ex parte conditionis tantum ponebant actum primum, ex meritis naturalibus constitutum: at omnes nostri ex parte conditionis ponunt gratiam supernaturalem, quamvis non præde-terminationem. Unde nimium quantum disti-mus.

417. Dices 2. Scientia media non adhibe-tur a S. Augustino ad conciliandam gratiam cum libe-ritate humana: ergo, vel eam ignoravit, vel improbat: primum afferere est immodestum: ergo dicendum est alterum. Resp. dist. art. sci-entia media non adhibetur quod vocem. conc. ant, quod rem, neg. ant, recolantur dicta num. 399. & seq. & judicent erudit, an magis fa-veat S. Doctor scientia media, an prædetermina-tionem: quam vocem etiam tam parum adversari inventum in S. Augustino, præfert in seni, quem ipsi ei attribuunt, quam vocem scientia me-dia. Certe Franc. Aravio Episcopus Segobi-ensis ex S. Ordine Prædicatorum tom. 2. in 1. 2. n. 41. sic scribit de prædeterminatione physica. Cuius nec Concilia, nec SS. PP. aliquando me-minerunt. Ipse autem tantum moralē admittit.

418. Ut autem systema scientia media melius intelligatur, & quibusdam difficultatibus apparentibus occurrit, notandum 1. juxta nos

posse DEUM quamlibet creaturam pro libitu convertere ex num. 398. saltet in hac provi-dentia, in qua nullam producet creaturam, quam non prævidet alicui auxilio confensuram: quod implicè eo ipso revelavit, dum revelavit, le o-mmium corda in manu sua habere. Nec Dicas, DEUM non habere potestatem convertendi ho-minem independenter a scientia media: hanc autem habere ab ipso homine, adeoque accipere debere potestatem ab homine; nam scientiam medium DEUS non habet ab homine; non enim homo est objectum physici motivum, vel influens in actum DEI, sed DEUS habet eam scientiam à se ipso, & à sua essentia, tanquam principio metaphysico, & specie intelligibili (si haec necessaria est) objectum autem est tanquam conditio objec-tiva, sine qua DEUS non habere scientiam à se ipso: sed istud non tribuit sci-entiam: sicut scilicet possibilites rerum non tribuit DEO omnipotentiam. An autem possibi-lis sit in alia providentia, creatura prævisa omni-bus difsernit, infra disputabimus: interim SS. PP. de hoc nihil decernunt.

Notandum 2. DEUM quæcumque actum posse promovere: & sic promisit Abrahæ fidem posterorum; quia, dum vidit, sub quibus auxiliis essent credituri, & voluit ea auxilia dare, potu-it infallibiliter promovere fidem, quamerat ipse fat-etur, hoc est, gratiam daturus, ut ipsi longè magis, quam credentibus deberet adscribi fides eorum: sicut scilicet quilibet actus bonus magis debet adscribi DEO, quam ipsi actum efficienti, ut ali-ki folet ostendit. Ubi obiter addo, S. Augusti-num, quando ait, promisisse DEUM hanc fidem de sua prædestinatione, eāque prævisse, non loqui de scientia conditionali, sed abfoluta.

419. Notandum 3. quando dicitur DEUM dare gratiam: quia videri confensem fecuturum, per hoc non significari, confensem fecuturum ex viribus pure naturalibus; quia hoc effe-deret ad errorem Pelagi: sed fecuturum ex gratia; quia hypothesis scientia media, seu conditio, tem-per involvit gratiam, & sic tendit. *Si Petrus ba-buerit gratiam Sc.* Rursus: non significatur, confensem habere rationem causa moralis, sed finalis; non enim DEUS dat gratiam: quia con-fensu aliunde existit: sed, ut sit, seu per ipsam gratiam elicatur. Ita expreſſe S. Thomas 1. part. quest. 23. art. 5. ad r.

Notandum 4. DEUM non debere expe-ctare creaturem, ut eam vocet, vel excitet per gratiam (hic enim est error Semipelagianorum, qui dixerunt, DEUM exspectare merita naturalia, tanquam dispositiones ad gratiam) at aliquo modo, non tamen strictè proprio, exspectare vocatam, ut consentiat; sic enim ait Apocal. 3. v. 20. Ego sto ad ostium, & pulso. Ista 1. c. 5. vers. 2. Expeditavit, ut faceret uas, & fecit labrascas. & c. 30. v. 18. Expeditat Dominus, ut mi-sereatur vestiri. Verum, strictè loquendo, DEUS nihil exspectat ad habendam scientiam medi-am; cum ad hanc non debat presupponi quid-quam absolute existens, sed tantum objec-tiva: que exsistenta objec-tiva jam datur ab æterno. Unde per exspectare tantum intelligitur presupponere pro priori rationis ad scientiam: que ex-spectatio non dedecet DEUM, cùm tantum se-quatur;

quatuor ex ea, quod ideo DEUS cognoscat; quia res sunt futura: nec caco modo suam conferat gra-tiam,

420. Notandum 5. ipsum nostrum con-fensem supernaturalem esse gratiam, & donum DEI, ira, ut magis debeat adscribi ipsi, quam nobis: & hinc in ipsum actum debet DEUS influere grati-o-sè, adeoque non tantum juvare ad posse, sed etiam ad agere. Not. 6. ex S. Augusto. Pelagianos fecisse gratiam pedissequam naturæ ideo; quia volebant, quod natura debeat præcedere suis actibus naturalibus, & his gratiam mereri, seu tanquam meritis post se eam trahere: quod nos detestamus, & tantum admittimus, quod scientia media, a qua habetur infallibilitas gratia, pre-supponat, tanquam suum objectum, confensem conditionat: futurum, & quidem non futurum viribus solius naturæ, sed etiam gratia.

Ex quibus patet, Pelagium non admis-sisse gratiam interiorum, sed tantum exteriorum le-gis, ac doctrinae, seu exempli Christi, & Evan-gelii, quod ait nobis prædicari, scilicet exteriorū proponi. De quæge S. Aug. cap. 24. dixerat, quod DEUS in cordibus nostris non operetur legē, ac doctrina insonante formicet: patetque insuper ex aliis capitibus sequentibus ejusdem libri, S. Augustinum tantum requiri, ut gratiam interiorem, quæ ipsam voluntatem, seu actionem bonam operetur, Pelagius admittat: nam cap. 45. multis probat, Christum non corporalibus oculis respexit S. Petrum: sed ait: *In tuum actum est, in mente actum est, in voluntate actum est;* quod partim ad mentem S. Augustini probaret, si plus, quām interiorē gratiam, scilicet intrinsecē effi-cacem requireret. Tandem cap. 47. ait, si Pelagi-us admittat gratiam per Iesum Christum, quæ non tantum juvet posse, sed etiam dei plenum ve-le, ita, ut sine ipsa nihil bene velimus, nihil am-plus controversia relinqui.

421. Quare, quando Gonetus ex S. Pro-spero vult evincere, aliquos Semipelagianos ne-cessitatem gratia prævenientis interioris ad ini-tium fidei admisisse, incassum laboris; nam S. Prosper in celesti epistola ad S. Augustum, expreſſe ait, Semipelagianos negasse gratiam præviān, quæ sicut cadem est cum præveniente. Mani-festum est autem legi, S. Patrem de his isdem, & non de aliis Semipelagianis loqui, dum ait, eos non negare, voluntates secundum statuphantiam à gratia esse præventas: per quod intelligit, juxta ipsos voluntates prævenir à gratia, non quoad ini-tium fidei, sed quoad fequentia merita: hec enim erat phantasia heretica Massiliensis.

Verbis autem illis sub finem epistola: *Quia finem uinculumque præviderit, & sub ipsa gratia adjutorio, in qua futurus est voluntate, & ratio-ne, precipient: S. Prosper non loquitur de Semi-pelagianis, sed alius antiquioribus Doctribus, ante Augustini arietem; quia præmit hæc verba: Retractas priorum de hac re opinioribus, penit omni-um par reperitur, & una sententia Sc.* Quia au-tem tempore tunc erant valde periculosa, & hæc verba eum dubium reddebant, an adjutorio gratiae tantum finis, seu obseruatio legis tonus, subderetur, quo calu erant heretica: an vero etiam ini-tium fidei, quo calu erant Catholica, petuit S. Prosper à S. Augustino explicacionem.

422. Notandum 6. Pelagium nunquam ad-misit, necessariam esse gratiam supernaturalem in-teriorē ad simpliciter posse meritorie opera-ri; sed tantum aliquando ad facilius posse. Et

quamvis Alvarez de auxiliis lib. 1. disp. 1. opposi-tum probare contendat, non probat. Certe S. Augustinus l. 1. de gratia Christi cap. 41. contra Pelagium, & Cœlestium, postquam per plura capitula euclisti lecta a se opulcula Pelagi, hanc tandem crism universalem subiungit: *Ab illo e-niा suo manifestissimo dogmate non recedit omnino.* & post pauca: *Ipsam vero auxiliū, quo possibili-tatem naturalem peribit adjuvari, in lege consti-tuit, atque doctrina, quam nobis fatetur etiam S. Spiritu revelari, propter quod & orandum esse con-cedit.* Sed hoc adjutorium legis, atque doctrinae, etiam prophetici fuisse temporibus: adjutorium au-tem gratiae, que proprie gratia nuncupatur, in Chri-sti esse arbitrari exemplo. *Quod nibilominus ad doctrinam pertinere perspiciti, que nobis Evangelica predicit.*

Ex quibus patet, Pelagium non admis-sisse gratiam interiorum, sed tantum exteriorum le-gis, ac doctrinae, seu exempli Christi, & Evan-gelii, quod ait nobis prædicari, scilicet exteriorū proponi. De quæge S. Aug. cap. 24. dixerat, quod DEUS in cordibus nostris non operetur legē, ac doctrina insonante formicet: patetque insuper ex aliis capitibus sequentibus ejusdem libri, S. Augustinum tantum requiri, ut gratiam interiorem, quæ ipsam voluntatem, seu actionem bonam operetur, Pelagius admittat: nam cap. 45. multis probat, Christum non corporalibus oculis respexit S. Petrum: sed ait: *In tuum actum est, in mente actum est, in voluntate actum est;* quod partim ad mentem S. Augustini probaret, si plus, quām interiorē gratiam, scilicet intrinsecē effi-cacem requireret. Tandem cap. 47. ait, si Pelagi-us admittat gratiam per Iesum Christum, quæ non tantum juvet posse, sed etiam dei plenum ve-le, ita, ut sine ipsa nihil bene velimus, nihil am-plus controversia relinqui.

423. Nec te turbet, quod textu citato mun. preceſſ. S. Augustinus dicit, Pelagium ad-misit legem, atque doctrinam Spiritu Santo re-velari, & propterea orandum esse; nam, ut mani-festum est pluribus locis S. Augustini, Pelagius verbi aqvivoci sapientiæ uisu est, quæ dein discipulis suis in malum sensum exposuit. Hinc, licet ejus verba possent catholice accipi, tamen ab eo non ita accipiebantur: & sic ipse non intel-lexit revelationem internam in mente, sed exter-nam, quæ fit per libros lacros, & prædictores fi-dei, aut penitentia &c. per quos etiam dicitur Spiritus Sanctus cordis aures aptere, revelare, illuminare. Et hac quoque ejus, per suos Mini-stros, vel instrumenta, facta revelatio, est aliqua gratia: sed ordinis inferioris, propter quam eti-am agenda sunt gratiae, & orandum Spiritus Sanctus: sed non est illi gratia, quam SS. PP. ad mirum necessariam dicunt. Hanc revelationem agno-scit etiam Gonetus tom. 4. de Heret. Pelag. tr. 7. dip. 1. art. 4. n. 47. vocarié illuminationem, quæ se reneat ex parte objec-ti, seu fit objec-tiva, stetque in applicatione, seu propositione aliqua objec-ti, & pertineat ad legem, atque doctrinam: adeoque est tantum naturalis.

Plura de Pelagianorum, & Semipelagianorum, seu Massiliensis erroribus videri poterunt apud Theod. Eleutherium in appendice, vel in Luce-brat. S. Augst. Doctor gratie, & liber-tatis part. 1. u. num. 39. Hucusque allata abunde

abunde sufficiunt pro defendenda praesenti conclusione.

ARTICULUS VI.

An admittendum Decretum subjectivè absolutum, & objectivè conditionatum.

424. **D**ico. Decretum istud, de quo aliquo modo jam actum *n. 381.* & magis explicatum *n. 396.*

non debet admitti circa actus creature liberos. Non nego posse, vel etiam debere aliquando admitti in quibusdam casibus, soli DÉO liberis, (de quibus *n. 381.*) tale decretem, vel talia decreta, five virtualiter, five formaliter distincta: circa quæ tamen non semper eodem modo discurrendum; nam vel conditum illorum fuit praviflamente, ut illa *Ioan. 16.* vel non, ut altra *4. Reg. 13.* (vide cit. *n. 381.*) Si primum: DEUS non habet duo decreta, quorum prius sit conditionatum, & alterum absolutum, sed tantum unum, idque rem absolutè decernens; nam, cùm in casu purificati conditionis absolutum decretem elicere velit, ad quid quasi cunctabundus prius conditionate decernat, quod supposita scientia simplicis intelligentia, ac media directa potest statim, & in tali casu vult, absolutè decernere?

425. Cum autem ex tali decreto absoluto, resipiente aliquam conditionem absolutè etiam ponendam, legitimè inferatur haec veritas, quod DEUS decreverit id facere, & facturus sit, si ea conditio ponatur, adeòque decretem objectivè conditionatum, virtualiter, vel eminenter, continetur in absoluto; ideo DEUS, qui non tenetur sua decreta quoad omnes formalitatem, seu totaliter revelare, potest tale decretem revealare tanquam objectivè conditionatum, præfertum si id proficit ad excitandos homines, ut eas conditiones ponant, vel evitant. Sic DEI decretem salvandi omnes homines, si bene vivant (sicut dicimus inferiori, quando de eo agemus) non est conditionatum respectu prædeterminatorum, nec effectivè inefficax: & tamen id DEUS revelavit tanquam voluntatem conditionatam. Si autem fiat secundum, five, si conditio prædicta non implenda, ut in casu superiori *4. Reg. 13.* & iterum *Gen. 18.* in decreto, parcendi ad preces Africæ Sodomie, si decem in ea turbe sint probi; tunc talia decreta, quavis sint subjective aboluta, tamen respectu illius effectus conditionati manent objectivè conditionata, hoc est, continent aliquam inclinationem, vel preparationem animi in DEO, vi cuius ponenter effectus, si ponetur conditio: re ipsa tamen etiam haec decreta sunt absoluta, & absolute decernunt negationem effectus: quia absolutè prævidetur conditio non ponenda.

426. Quavis autem aliqua Decreta, juxta modum datum explicationem, subjectivè absoluta, & objectivè conditionata admittenda sint, non tamen admitti debent in DÉO talia Decreta infinita circa omnia possibilia, etiam in alio, vel infinitis aliis mundis: quibus decreta DEUS Angelos, & hominem tunc creandos prædeterminaret, vel reprobat, talia, vel talia bella, regimina, peccata

permitteret &c. quæ tamen omnia ut conditio-
nate futura DEUS scire debet: ad quid enim
DEUS infiniti decreta, etiam tantum formaliter
distinctis, omnes creature in infinitis aliis mun-
dis possibiles, quæ nunquam producturus est,
jam prædelineat, vel reprobat, eorum actus bonos
& malos prædeterminet &c. præfertim, cùm
hæc decreta conditionata non videantur bene
convenire cum decreto absolutè prædeterminante,
& hæc omnia excludente: ad quid DEUS
dicat? Ego prædetermino, quid, si *Judas in his vel*
illis circumstantiis (quæ essent plurimæ) ponatur,
convertatur: quando absolutè dicit: Ego præde-
termino, ut non convertatur.

Dicunt aliqui: DEUS habet totum actum
primum proximum ad eliciendam ea decreta, &
quidem circa actus creature non liberos, inim-
pedibili, circa actus creature liberos, salem im-
pedibili: ergo ea elicit. In aliquo ex nostris, con-
tra quos modo ex primaria intentione non pu-
gnamus, & utique admissa impedibilitate decre-
torum potissimum nostre rationes vim amittunt:
sed quia tamen tot talia decreta, etiam impedi-
bilia, non cœno admittenda, Resp. neg. conf.
Non est impensa DEO neceſtitas, etiam tantum
ad eliciendam decreta indeterminate sumptu-
nisi aperte monstratur; perfeſtor enim est liber-
tas in actu uno, quæ potest liberè pure omittere.

Sed contra hoc idem iterum dicunt: DEO debet tribui perfectissimum exercitium li-
beratis, quod est positivum: ergo non potest
pure omittere. Resp. dist. ant. debet DEO
tribui exercitium formaliter perfectissimum, con-
stante perfectissimum materialiter, subdit. si velit
liberatem suam positive exercere, conc. si hoc
non velit, neg. ant. & conf. Si DEUS ex jure
sua libertatis in actu uno se habeat tantum ne-
gativæ, erit hoc pro his circumstantiis formaliter
perfectissimum; quia Divina voluntati tunc prae
alii maximè conforme. Et sic etiam alia, quam-
vis materialiter minus minus, dicimus formaliter
perfectiora; quia sunt magis conformis re-
gula omnium honestatis, nempe Divina voluntati.
Nec tamen propterea DEUS manet irresolutus;
quia per puram omissionem liberare est negative
determinatus, nec jam manet indifferens; quia
status indifferens non dicit negationem, sed
tantum præcisionem; quia debet esse, & est com-
possibilis cum decreto, & ejus negatione. Ali-
qui vident velle scientiam reflexam evitare,
ejusque difficultates, admittendo ista decreta:
sed in primis eam non evitant; quia hoc ipsum de-
cretem, non tantum ut absolutè sed etiam ut condi-
tione existens est cognoscibile, consequen-
ter per scientiam medianam reflexam. Dein hoc
ipsum decretem cum scientia media directa, vel
collatione auxiliis, habet easdem difficultates, quas
scientia media reflexa, ut patet considerant.

427. Probatur iam assertio, quod non de-
bet admitti tale decretem explicatum *n. 396.*
Seu inimperabile circa actus creature liberos, de
quibus potissimum infinitius hic quæstio. Pro-
batur autem 1. sic. Decretum hoc repugnat liber-
tati: ergo non datur, prob. ant. Decretum hoc
est antecedens, à creature inimperabile, & ex se
necessario connexum cum actu conditionate fu-
turo: insuper, si accedit purificatio conditions,
quæ etiam creature impedit non potest, est
absolute

An admittendum Decretum subjectivè absolutum, & objectivè conditionatum. 87

Absolutè necessariò connexum cum actu absolutè
futuro: sed quidquid est tale, repugnat liberta-
ti: ergo. maj. est adversariorum. min. prob. Quid-
quid est essentialiter connexum cum uno liberta-
tis extremo, & inimpedibile, facit, ut actus pri-
mus proximus non possit esse indifferens ad u-
trumque; quia ea essentia determinativum ad
unum, & inimpedimentum inauferibile, ne volu-
ntate possit amplecti extreum alterum, non mi-
nus, ac catena ferrea facit, ut potentia ambulati-
va, per illam ligata, non possit esse indifferens ad
ambulandum: ergo repugnat libertati, quia est
potentia ad utrumque pro libitu amplectendum.
Fluit in hac rem afferemus inferius, agendo de
ipsa prædeterminatione.

Probatur 2. Juxta assertores hujus decreti
Christus *Matth. 11. v. 21.* male reprehendit Co-
roziam, & Bethsaidam, five earum urbium incolas
præ Tyriss & Sidonii, ex quod ad vila tot Christi
miracula conversi non fuerint, cùm tamen con-
versi fuissent Tyrii, & Sidonii, si ea prodigia coram
ipsis facta fuissent: hoc dici non potest ergo. prob.
ma. Corozaitæ potuerint se excusare, dicendo: DEUS
efficaciter decrevit conditionatè, & de-
crevisset absolute conversionem Tyriorum: at
respectu nostrí decretivit oppositum: atque hinc no-
bis negavit prædeterminationem, quam dediceret
Tyrius: his autem positis, Tyrii non potuerint non
converti: non contra habuimus impedimenta in-
ausseribilia conversionis. Nec retorqueri potest in
assertores scientia media hoc argumentum, di-
cendo, etiam juxta hos Corozaitæ non defuisse
excusationem; cum potuerint dicere, se non
habuisse gratiam prævisam cum consensu; nam
facile retelli potuerint, reponendo, hoc ipsum
imputandum ipsi est ad culpam: cùm potuerint
facere, ut hæc gratia prævisa fuisset cum consen-
su, si scilicet ei cooperari voluerint, ut po-
tuerint.

428. Probatur 3. DEUS deberet in hoc
decreto quoque videre actus peccaminos, etiam
quod formaliter peccati; quia etiam formaliter
malitiam revelavit, tam absolutè, quam conditionate
in SS. Scripturis, ut constat ex *n. 383.* &
seq. ergo deberet prædeterminare conditionatè
(& sapientiam etiam absolutè, quoniam scilicet
scilicet absolutè sunt peccata) ad ipsam forma-
lem malitiam, quod nemo admittit; sic enim
DEUS est author peccati, magis, quam, si istud
præcipere; nam consilium, vel præceptum non
ita efficaciter determinaret. Quidquid autem
sit de formal malitia, que forte dicetur, non vi-
deri in decreto, tanquam aliquid prædeterminatum,
sed tantum, tanquam aliquid consequens ad
materialiter peccati prædeterminatum, tamen hoc
decretem DEO minimè dignum est; nam deter-
minare ad aliquid essentialiter, & inimperibili
connexum cum alio est æquivalenter determinare
etiam ad hoc alterum: quod DEUM in non
casu utique dedecet. Si hoc neges, dic, quare
DEUS non potest suadere, aut præcipere mate-
rialiter peccati? quod tamen DEUM posse, assert
nemo. Discrimen quidem aliquod conatur Go-
netus assignare: sed illud non subfistere, patebit
inferius *n. 423.*

Confirmatur. Juxta adversarios DEUS cir-
ca quodvis peccatum haberet duo decreta, scilicet
conditionatum, & absolutum (nam si, ut aliqui

volut, circa actum absolutè futurum non prius
habuit decretem conditionatum, DEUS illam non
prævidit conditionatè futurum, adeoque eum
quasi caco modo absolutè prædeterminavit, quod
inconvenientissime dicitur.) quomodo ergo
DEUS potest, ut saepe in Scripturis facit, prote-
stari, non esse voluntatis facta peccata hominum,
ea in cor suum non ascendi, &c? Certe, si ho-
mo si loqueretur, dum taliter determinaret, ne-
mo ei crederet, præfertim, si adderet aliquid in-
impedibiliter inferens actum, quale est præde-
terminatio.

429. Probatur conclusio 4. ex SS. Patri-
bus. Hi varijs movent questiones de rebus,
quaes DEUS, licet de illis præciverit, quod ex ipsis
secundum est aliquod malum, tamen posuit, e.g.
quarum, cur DEUS produxerit Luciferum,
quem præciebat lapsum: cur Adamo impo-
sterit præceptum, quod præciebat esse violan-
dum: cur Christus Judam elegerit in Apostolum,
quem præciebat, le proditionum &c. (textus SS.
PP. Damasceni, Chrysostomi, Niseni, Basilii, Augu-
stini, Cyri &c. vide apud Suarez in *Opusculis I. 2.*
de scientia futuri condit. c. 2. n. 2.) ergo supponeret,
hæc præcita suffit scientia conditionali, qua
directus DEUS potuerit ea impedire: atque
non scientia fundata in decreto conditionatè
prædeterminante: ergo. prob. subfumpum,
alias enim, ut recte ait *Baeholzer de Scientia Del*
q. 4. a. 3. n. 95. non debuissent patres laborare, ut
ostenderent, malum non fuisset, potuit ea præci-
entia, res eas ponere, e.g. Adamum creare; sed
potius laborandum ipsi fuisset, ut ostenderent,
non suffit malam præcipientiam fundatam in de-
creto, conditionate ad malum, & lapsum præde-
terminante. Certe nullo ulius Patris effato pro-
bari potest, DEUM mala ita conditionatè de-
creuisse. Et quis credat S. Augustinum, quando
tr. 73. in *Joannem* ait: Malo ergo usus eo, quod
vult accipere, DEO potius miserante non accipit:
quis, inquam, credit, eum supponere, quod
DEUS talem hominem conditionatè prædeter-
minaverit ad malum usum donorum tuorum, &
proprietate absolutam collationem negaverit?
Quis credit, quod S. Augustinus supponeret,
DEUM peccata conditionatè prædeterminans,
quando de *prædicto Sandorini c. 10.* ait: *Præde-
terminatio est, que sine præscientia non potest esse:* po-
test autem esse sine prædeterminatione præscientia; præ-
determinatione quippe DEUS ea præcivit, que fuerat
ipse factus: unde dictum est: fecit, que futura
sunt: præcire autem potens est etiam, que ipse non
fecit, sicut quicunque peccata.

430. Unde ex mente Sanctorum Patrum præ-
scientia ista conditionatè futurorum non funda-
tur in tali decreto: insuper ipsa præcedit decretem
absolutum, adeoque est ante omne decretem, &
consequenter est scientia media. Quod autem
præcedat omne decretem absolutum, ipsi Patres
sapientiæ docent, dum ajunt, multa esse præcita,
qua non sunt prædeterminata, (nam prædeterminatio est
absolutum decretem) & præscientiam latius pa-
tere.

tere, quām prædestinationem: item hanc non posse esse sine præscientia, quamvis ista possit esse sine prædestinatione: sic docet Augustinus loco paulo ante cit. de prædest. SS. c. 10. Idem c. 9. sic ait: *Utrum tantummodo eos præsicerit, an etiam prædestinaverit DEUS, querere, ac differere, tunc necessarium non putavi.* Iterum in expposito quarundam propositionum in Ep. ad Rom. propositione 55. *Nec prædestinavit aliquem, nisi quem prescivit crederunt;* ubi plane supponit præscientiam procedere prædestinationem, adeo, ut fateatur Alvarez, ex hoc textu inferri scientiam medium; sed simul negat, eis verba S. Augustini, & velit, eis cuiusdam Arborei: verum opus est tantum, inspicere locum citatum, & clare videbitur, loqui S. Augustinum. Similia habent S. Fulgentius, & S. Prosper ad capitula Gallorum c. 15. Angelicus autem in c. 8. ep. ad Rom. lef. 6, sic scribit: *Non quia omnes præficiuntur, sed quia eos prædestinare non poterat, nisi præsiceret.* Idem 3. p. q. 1. a. 3. ad 4. ait: *Dicendum, quod prædestinatio presupponit præscientiam futurorum.* Ex his abunde claret, ex mente SS. Patrum scientiam conditionatē futurorum antecedere eo modo, quo in DEO fieri potest, ipsa decreta, adeoque esse scientiam medium. Quidam hoc loco etiam agunt de Decreto Concomitanter Scotisticō: sed de hoc nos agemus inferius.

ARTICULUS VII.

Solvuntur Objectiones.

431. Ob. 1. S. Augustinus l. 2. de bono persever. c. 18. ait: *quid, quando apud aliquos verbi DEI tractatores reperitur nomen præscientie, & agitur de vocazione electorum, nomine præscientie intelligi debet prædestinatio:* ergo (infert Gonetus tom. i. tr. 3. de scientia DEI disp. 6. a. 7. f. 2. n. 187, quando S. Augustinus, à nobis n. 401. citatus, ait, DEUM vocare sibi hominem, quomodo sit ei congruere, ut vocantem non respiciat: *Hoc ita intelligendum est, DEUM sic eum vocare, quomodo prædestinat eis congruere, ut vocantem non respiciat.* scilicet, quomodo præficiunt scientia fundata in decreto, & prædestinatione: ergo S. Augustinus admisit decretum subjectivē absolutum, & objectivē conditionatum.

Resp. Verba S. Augustini habentur c. 19. at non habentur, ut citantur: sed sic: *Quid ergo nos prohibet, quando apud aliquos verbi DEI tractatores legimus DEI præscientiam, & agitur de vocazione electorum, eandem prædestinationem intelligere?* Ex his autem non infertur, voluisse S. Augustinus, omnem præscientiam fundari in aliquo decreto; nam in primis oppositum aperitè defunxit ex initio antecedentis capit. 18. ubi sic habetur: *Unde aliquando eadem prædestination significatur etiam nomine præscientie: ecce dicunt aliquando, non semper: z. d. in verbis paulo ante n. preced. citatis clare præscientiam, & prædestinationem distinguunt: item eodem libro c. 14. dum ait: Prædestination Sanctorum nihil aliud est, quam præscientia scilicet, & preparatio beneficiorum DEI, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur: manifestè supponit, præscientiam nondè sumptam nondum esse prædestinationem. Unde ad summum voluit, per præ-*

entiā intelligendam prædestinationem tunc, quando ad hoc aperta nos ratio cogit, uti cogit circa extum, quemibi affert ex ep. ad Rom. c. 10. 2. *Non repulit DEUS pleben suam, quam præsicerit;* ubi Apostolus clare innuit electionem, seu prædestinationem Israëlitici populi.

432. Nullo modo autem infertur, præscientiam conditionalem, seu scientiam conditionatē futurorum fundari in decreto; cum de hac re ibi proflus non agat: insuper scientia ista prædestinatione dici non possit; quia, possit etiam scientiam de conditionatē futuris plurimis bonis operibus, DEO adhuc liberum est, ea opera bona, vel hominem præstinarunt. Certe, licet de Juda DEUS præsicerit, cum sub certis conditionibus plurima bona opera facturum fuisset, tamen nec illa bona opera, nec ipsum prædestinavit. Ex quo ulterius infertur, quod, quoad præscientiam conditionalem, electi & reprobati sunt, & indiscrēti (cum tamen prædestinatio ex mente S. Augustini, & omnino, sit discrecio inter istos) adeoque fatem sit certum, quod non omnis præscientia conditionata sit prædestinatione, seu decreto. Quare S. Augustinus loc. cit. de decreto hoc Thomistico non cogitavit. Intendit ibi monstrare, merita non præcedere gratiam, sed hanc praviant esse ad omnia merita: item prædestinationem ad gratiam (de qua cum ibi loqui est clarum) gratuitam esse; ex occasione autem dicit, a DEO præsciri bona opera in prædestinatione: & clarum est, tum ex c. 1700 tum ex 1800 tum ex hoc ipso 1900, cum loqui de operibus absolutè futuris, quae sola in sensu strictiore affert præscripsi. S. Augustinus citatus n. 394. quaque in decreto, ea prædestinante, seu prædefiniente, possit videri non negamus: quamvis simul etiam videantur in seipsis. Nos autem hīc non agimus de scientia absolutè futurorum, sed tantum de scientia conditionatē futurorum, de qua S. Augustino ibi nulla est mentio; sed mentio est hoc ipso libro c. 14. ex quo textum adduximus n. 401. utpote scientia media sat clare faventem: & adhuc copiosior mentio est l. 1. ad Simplicianum q. 2. vi. de n. 399.

433. Ob. 2. Nihil potest concepi futurum, nisi concipiatur ut præsupponens suas causas: ergo neque conditionatē futurum potest concepi, nisi concipiatur ut præsupponens decretum DEI subjectivē absolutum. Conf. Futurum absolutum prærequisit decretum absolutum actu existens: ergo futurum conditionatum prærequisit decretum conditionatum actu existens. prob. conf. alias posset etiam dici, quod futurum absolutum non requirit decretum actu existens, sed tantum futurum, sive existens per ampliationem. Resp. omis. ant. dist. conf. nisi concipiatur, ut præsupponens decretum DEI absolutū actu existens, neg. conf. conditionatē tantum existens, hoc est, quod daretur, si res absolutē esset futura. omis. conf.

Si enim res est tantum conditionatē futura, tunc sicut nunquam absolute existet, ita nunquam prærequit causas absolute existentes. At si aliquando realiter actu est exitura, tunc causas pro sua temporis differentia actu existentes prærequit: & quia decretum DEI, quod aliquando debet dari, deberat aeterno dari, quodlibet

An admissendum Decretum subjectivē absolutum, & objectivē conditionatum. 89

Ibet absolute futurum prærequisit decretum ab aeterno actu existens. Ad conf. neg. conf. ad prob. neg. illatum ex ratione modo assignata, quam etiam Pontius Scottus affer apud Marthnez contr. 4. disp. 3. scđ. 5. Eodem modo futurum conditionatum non debet esse determinatum in causa per statum existentibus, sed tantum existentibus conditionate, & per alienationem. Ubi nota, quando voci *determinatum* additur *futuro*, vel *conditionate*, hæc esse addita diminutio, ut verbum *est* non sumatur pro statu, sed per alienationem, vel ampliationem. vide Marthnez contr. 4. disp. 2. scđ. 4.

434. Dices. Futurum conditionatum non præsupponit decretum mere possibile: ergo actu existens. Confirm. Futurum conditionatum jam ab aeterno transit à statu puræ possibilium ad statum futuritionis conditionatæ: ergo jam ab aeterno debuit dari causa eius translativa: arquilla datur ab aeterno, nisi decretum DEI: ergo. Resp. Supposito, quod illud non sit etiam absolute futurum, dist. ant. non præsupponit decretum mere possibile per statum. neg. ant. per alienationem. conc. ant. & neg. conf. A parte rei non magis datur per statum decretum conditionatē existens, quām mere possibile; quia tamenque nunc datur negotio. Dilectum tantum est, quod negotio decreti mere possibilis semper deuri negotio autem decreti conditionatē existentia absolute quidem semper detur, non tamen detur semper conditionatē; si enim ponere conditionatē, non amplius datur negotio, se existeret ipsum decretum: & quidem tunc, cum res absolute esset futura, existeret decretum jam ab aeterno.

Ad confirm. neg. suppositum; neque enim pura possibilis, neque futurum conditionata proprie loquendo sunt status, sed utraque est alienatio; & hinc etiam transitus fit tantum per alienationem, atque in utroque causa verbum *est* sumitur tantum in vi copula. Hinc potest etiam distinguiri ant. transitus per statum. neg. ant. per alienationem. conc. ant. & dist. conf. debuit dari causa per statum. neg. conf. per alienationem. conc. conf. hoc est, si est. et. debetur dari causa: at quia absolute non est, neque absolute debet dari causa. Nec dicas, hac ratione futurum conditionatum esse tantum ens rationis, & nihil reale. Rely. enim, esse aliquid reale, sicut scilicet possibile, non quidem per statum, sed per alienationem. Sed neque ex eo, quod conditionatē futurum debet (si velit absolute existere) dependere à decreto, debet haberri à DEO decretum jam existens; nam etiam omne possibile debet dependere à decreto, si velit existere, quia tamen DEUS habeat decretum actu existens circa omnia possibilis.

435. Ob. 3. Actus conditionatē futurus, & absolute futurus, in dō & actu existens, sunt unus, idemque realiter actus: sed actus absolute futurus, vel existens non potest videri ante decretum DEI: ergo neque actus conditionatē futurus potest videri ante decretum DEI. Quidam videntur negare, quod sint idem, res possibilis, conditionatē futura, absolute futura, & existens: sed hoc puto, non satis congruere cum communis in nostris scholis sententia, quod essentia, & existentia realiter identificantur. Insuper ex-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

stentia non est forma physica, seu physica distincta ab existente: sed tantum est forma metaphysica, ut animalitas respectu animalis; est enim impossibile, & imperceptibile, quod aliquid existat per existentiam sibi superadditam, & realiter à se distinctam, ut cuiuslibet consideranti patet, & saltem in nostris scholis est indubitatum. Nec replicari potest, quod tantum essentia possibilis, & existentia possibilis, non vero essentia possibilis, & existentia actualis identificantur; nam hoc ratione esset tantum quodam questione de nomine inter nosnos, & Thomistas, qui faciē dicere possent, se per essentiam intelligere possibilem, per existentiam vero intelligere actualem, adeoque realiter distinguiri possibiliter rei, & existentiam actualem ejusdem, quod tamen nostri non concedunt, neque concedere possunt.

436. Probatur. Si inter se realiter distinguuntur possibile, & actualiter existens, tunc non existit id, quod fuit, vel est possibile, sed aliquid realiter distinctum: neque producitur, quod fuit possibile, adeoque non Antichristus, qui nunc est possibile, sed aliquis ab eo distinctus existet. Nec dici potest, eundem quidem esse Antichristum, sed non eandem possibiliter; nam sic possibilis non esset intrinseca, sed extrinseca, contraria quām sentiuntur, quibuscum disputamus. Uterius, si possibilis est distincta ab existentia actuali, tunc ex eadem ratione erit distincta cognoscibilitas, ut videtur clarum: ergo DEUS non cognoscit defacto Antichristum, qui existerit, sed aliquid distinctum, scilicet cognoscibilitatem ejus realiter distinctam: quae mihi saltem videntur minimè vera.

Kurfus, si possibile, & actualiter existens distinguuntur, tunc etiam distinguuntur futurum, non tantum quidditatē (sic enim involvit negationem utique distinctam) sed etiam denominativē sumptum, ab actualiter existente: ergo aliis est Antichristus nunc, quām sit ille, in fine mundi venturus; vel certe est aliud: ex quo sequeretur, quod non sit in fine mundi, sed aliud à DEO prævideatur, & consequenter, quod DEUS nondum habeat scientiam visionis de Antichristo illam, quam habebit coëxistentem Antichristo iam extra causas posito. Item sequeretur, quod non sit predictum illud Antichristi peccatum, cuius mensura temporis, seu existentia, est finis mundi, sed aliud distinctum: vel debet admitti, quod DEUS videat duo entia distincta, quorum unum sit peccatum nunc futurum, alterum sit peccatum tunc existens. Si dices, haberi duplum quasi scientiam visionis, unam de futuro, alteram de existente, in primis hoc gratis dicas: dein redit argumentum de cognoscibilitate existentia, seu præscientia; si enim haec est distincta, non cognoscitur præscientia: si non est distincta, debes ipse solvere argumenta tua.

437. Addi: si actus conditionatē futurus, est distinctus realiter ab absolute futuro, vel existente, debet admitti, quod scientia media videat aliquid distinctum ab eo, quod Deus postea decernit, vel permittit; cum scientia media videat conditionatē futurum, & DEUS decernat actum absolute futurum, vel existentem: quæ omnia mihi videntur durissima. Quare facile concedo maj. & admitto, quod idem realiter objectum sit scientia simplicis intelligentia, me-

M

diz

dix (salem quoad conditionatum) ac visionis, supposito, quod res realiter existat, vel aboluta extituta sit; alia enim scientia simplicis intelligentiae, & media, habent plura objecta, scilicet omnia etiam aboluta non extituta: at vero in hoc casu omnes tres istae scientiae vident possibiliter rei, & existentiam actualiem: nec est diversitas ex parte objecti materialiter sumpti, sed tantum ex parte modi tendendi, ut exprese, & fusco docer Martinez controlo. 2. disp. 5. sct. 2. § 3. cui consentit Banholzer de DEO scientie ques. 2. art. 2. num. 26. ob. 3. Platelius part. 1. cap. 3. num. 91. Henno de Scientia Media theologie propugnata part. 1. sct. 145. num. 1498. ubi per objectum affirmatum intelligit formaliter distinctum, ut patet ex contextu, & explicat Martinez loco cit. Rhodes disp. 3. de DEO ques. 2. sct. 1. §. 2. Arriaga de DEO disp. 24. num. 40. § 43. Nec inveni ullum ex nostris impressionibus, qui admittat possibiliterem intrinsecam, & in hoc puncto contrarium teneat.

438. Scilicet scientia simplicis intelligentiae tendit conditionate, sed sub conditione necessaria: scientia media tendit etiam conditionate, sed sub conditione contingentie: scientia visionis tendit absolute, sed in idem objectum, e. g. hac propositione: Antichristus peccatum in his circumstantiis est possibile: quia aquivale huic conditioni: Si existat actualiter peccatum Antichristi, existit actualiter nihil repugnans: est simplicis intelligentiae. Altera propositione: Si Antichristus existit in his circumstantiis, existet eius peccatum: est scientiae mediae. Tertia Antichristus existit in his circumstantiis, & eius peccatum absolute existit: est scientiae visionis. En omnium trium est idem objectum, scilicet peccatum Antichristi. Ne autem dicas, scientiam medianam habere pro objecto etiam circumstantias &c. jam preoccupavi dicendo, hanc scientiam habere idem objectum cum aliis, sumendo tantum eius conditionatum: quia visum est etiam haec circumstantia ut possibilis sit objectum scientie simplicis intelligentiae, & ab hac affirmetur conditionate; sed non sub illa conditione, sub qua eas affirmare potest scientia media.

Replicant, tamen esse realiter separabiles istas veritates objectivas: Antichristus est possibilis: Antichristus est existens: & quidem possibiliter Antichristus jam non datur, non vero ejus existentiam. Resp. neg. quod haec veritates sunt realiter separabiles, si sumuntur in eodem sensu; nam, sicut possibilitas, ita existentia datur nunc per alienationem, vel ampliationem, & neura nunc datur per statum: & quidquid de possibiliitate est affirmabile, eodem modo est affirmabile de existentia actuali.

439. Dicunt, objectum simplicis intelligentiae esse necessarium: objectum scientie visionis esse liberum. Resp. utrumque esse eodem modo necessarium, scilicet conditionate, si existat: & esse contingens, vel liberum, ut existat abolute. Hinc, cum scientia simplicis intelligentiae affirmit objectum tantum conditionate, & hoc sit conditionate necessarium, ipsa etiam est necessaria: at, quia scientia visionis est scientia absoluta, & affirmit objectum abolute: objectum autem abolute non est necessarium,

sed contingens; hinc etiam ipsa non est scientia necessaria, sed contingens.

Dicunt iterum, Antichristum de facto habere, quidquid requiritur ad terminandam scientiam simplicis intelligentiae, non autem habere, quidquid requiritur ad terminandam scientiam visionis. Resp. propriè loquendo Antichristum nunc nihil habere per statum: sed etiam nihil requiri existens per statum ad terminandam scientiam simplicis intelligentiae.

Sed petes, quomodo ergo jam vera est propositione: Antichristus est possibilis: non autem altera: Antichristus existit? Resp. priorem esse simpliciter conditionatam, & verbum est sumi tantum in vi copula: at vero alteram ex communione acceptance est abolutum, & verbum est sumi in vi verbis: adeoque unam non affirmare aliquid, quod non affirmet altera, nec affirmare alium modum objectivum seu se tenemem ex parte objecti, & realiter distinctum: sed affirmare alio modo, se tenente ex parte propositionis, seu alio modo tendendi. Neque ad hoc, ut una propositione sit vera, altera falsa, requiritur, ut habeant diversum objectum: sed tantum, ut habeant diversum modum tendendi, ut patet in contradictionibus, quae juxta omnes debent habere idem subjectum, & prædicatum, hoc est, idem objectum ex parte subjecti, & prædicati. Idem saltem communiter admittitur in propositionibus, quārum est idem conditionaliter, altera aboluta. Et hoc Martinez locis cit. num. 437. putat esse clarum, & certum, probatique ex parte cum actionibus voluntatis, quae, licet habeant idem objectum, tamen propter modum tendendi diversum, unus est malus, alter bonus, e. g. bonus actus est amor DEI, malus actus est ejus odium,

440. Dices, Aliud est à parte rei, rem dari per statum, & aliud eandem dari per alienationem: sed scientia visionis habet pro objecto rem per statum: scientia simplicis intelligentiae habet eam per alienationem: ergo. Resp. neg. Supponimus, quod aliud à parte rei detur per alienationem; nam, ut dictum num. 329. alienatio non est realis status, sed praescivis ab existentia, & non existentia: seu est status indifferentis (extrinsecus, quam in simili explicavimus num. 327.) ad existendum, vel non existendum: que indifferentia formalis non datur, saltem adquiatè, à parte rei; omnis enim res à parte rei, vel actu determinate existit, vel determinate non existit, adeoque semper est determinata: datur tamen indifferentia fundamentalis, hoc est, res contingens ratione sua contingens præbet fundamentum intellectui, ut posuit tam concipere, præscindendo, an existat, an non existat; que tamen præcisio non datur à parte rei, hoc est, independenter ab intellectu, sed fit per cognitio nem. Et hinc scientia simplicis intelligentiae, formaliter accepta, est suo modo præcisa; quamvis non sit præcisa realiter accepta; quia semper habet secum identificatam scientiam visionis, vel de existentia, vel de non existentia objecti, sicut scientia media, de qua re vide num. 327. § 329.

Aliud est, si dicas, objectum dari tantum per alienationem; nam particula tantum significat, dari nunc suo modo per statum negationem obje-

An admittendum Decretum fulgideō absolutum, & objectivē conditionatum. 91

objecti, quod hic, & nunc præcise, vel conditionate cognoscitur: & utique aliud est à parte rei negatio, & res, quam sola res. Sed hac negatio, suo modo per statum existens, non est objectum scientie simplicis intelligentiae, cum sit objectum contingens.

441. Habet itaque scientia simplicis intelligentiae pro objecto rem, præscindendo, an per statum, an per alienationem existat; quia vera est, quoquaque modo objectum existat. Quod autem scientia visionis non attingit ad objectum, nisi per statum existat, non probat, eam habere aliud objectum, quam habeat scientia simplicis intelligentiae: sed tantum, quod minus latè pateat, ut jam insinuatum num. 437. sicut etiam terminus homo minus latè patet, quam terminus animal. Addendum tantum, quod scientia visionis de re abolute quidem futura, neccum tamen existente, sit quasi propositione duplex, quarum una DEUS affirmit negationem pro tali temporis differentia, altera vero existentiam pro alia: & haec altera tantum habet idem objectum cum scientia simplicis intelligentiae de possibiliterate rei, ut per se patet.

Huc propter inferius dicenda fuisse deducatis, Resp. ad objectionem num. 431. propositam, conc. maj. dicit. min. actus abolute ruturus non potest videri ante decreto DEI abolute, conc. min. non potest videri conditionate, neg. min. & conf. ad hoc enim, ut eadem res affirmitur tantum conditionate, non requiritur absoluta voluntas illud faciendo, quamvis requiratur ad hoc, ut affirmitur abolute. Sic ad hoc, ut reverteat auctoritas abolute, quod velis te convertere, opus est aboluta voluntate, vel decreto; ut tantum auctoritas id conditionate, si libereris à morte, non requiritur absoluta voluntas, nec enim aboluta libertate.

442. Ob. 4. Si non datur decretum prædeterminativum Thomisticum, vel Socinianum, debet a decretum indifferens, applicativum omnipotentie Divinae: sed hoc non potest admitti: ergo. prob. min. Decreto hoc haberet hunc sensum: Concurram, si creatura agat: sed hunc sensum habere non potest: ergo. prob. min. vel intelligitur: si creatura agat per actionem distinctam: & non potest dari actio, in quam DEUS non influat: vel intelligitur: si agat per eandem actionem: & esset sensus: Concurram, si currat: indigens decreto DEI: ergo. Resp. neg. maj. Inferius, quando explicavimus applicationem omnipotentie Divinae, parabit, non esse necessarium decreum taliter indifferens. Juxta Patronos decrei sic indifferens, itud non habet unum ex dictis, sed hunc alium sensum: Volo concurrere ad actum bonum; nolo impetrare actum malum. Alii dicunt, habere hunc sensum: Volo concurrere pro iure electivo creature ad actum ab a determinandum, in quo posteriori, si non involvatur aliquis inclinatio ad actum malum (ut opponit Sagara in manuscripto) nihil est DEO indignum. In nulla autem harum explicationum decretum hoc est conditionatum, sed semper absolutum.

ARTICULUS VIII.

An detur Prædeterminatio Physica.

443. Non abs re judicavi, questione de

terminante subjungere controversiam de ipsa Physica Prædeterminatione, de qua, & Scientia Media, lis diuturna agitata est inter RR. PP. Dominicanos, & nostrros, primo coram Cardinali Madruito, & noctis, deinde coram Clemente VIII. ac tandem coram Paulo V. Pontificibus Maximis. Hec juxta Antonium Goudinum, ex O. dñe S. Dominicis, acrem ejus defensorem, a. p. Philosophie q. 3. a. 2. est influxus cause prime, in causis secundis receptus, quo illa illa physice, active, & (ut statim explicita) previe, mouet, applicat, & agendum determinat. Requiritur autem haec prædeterminatione, seu præmotio, juxta suos Patronos ad omnes actiones creaturarum, tam naturales, quam supernaturales, tam necessarias, quam liberas: & in ordine ad actiones supernaturales est supernaturalis.

444. Ceterum, non quidem ab omnibus ejus assertoribus, omnia eadem prædicta ei tribuuntur: attamen in his communiter convenient: 1. Prædeterminatione est entitas quadam creata, sive absoluta, sive modalis, 2. Distincta ab actione cause 2da: & hinc enim non est actio vitalis, ut patet: item est à DEO liberum cause 2da immissa; quia ratione hujus DEUS debet esse primum liberum, primum agens, primum determinans: & si præmotio etiam causa 2da libera foret, ruerem omnia argumenta, que contra nos afferre solent adverteri, ut patet considerant: 3. Est creature impressa transmutator, non permanenter; quia non est per modum habitus. 4. Præmotio est essentialemente necessaria, ut repugnet dari ullam actionem, & non dari prædeterminationem; cum alias auferetur DEO, ut ajunt, perfecto primi determinantis, & primi liberi. 5. Est essentia per coherendi cum actione creature, ita ut polira prædeterminatione sit metaphysice impossibile, non daritionem; alias enim non posset DEUS in decreto prædeterminante infallibiliter videre actiones liberas creaturarum abscluse futuras. Tandem 6. non est prior tempore ad actionem creatram: an sit prior natura, seu ex parte actus primi proximi (hac enim synonyma sunt, nisi omnia nova questione de nomine obficiuntur) modo in dubium vocatur; quamvis id antiquiores Thomistæ admiserint, atque enim Goudin loc. cit. num. pcced. ubi sic habet: Quia motio, & applicatio virtutis adire ad agere dum est præs natura, quamvis actione, sicut omnis via est prior termino, & omnis causa suo effectu; ideo motio illa dicitur prævia motio: seu præmotio, item Gonetus tom. 2. tr. 7. de heres. Pelag. disp. 1. a. 3. n. 27. ubi docet, non dari in homine potestatem perfectam, atque completam ad actus futurares, nisi ei conferatur supernaturalis aliqua virtus, qua voluntas, saltem prius natura, physice moveatur ad eos elicendos. Sed de hoc inferius ire.

445. Hanc Præmotiōne ita explicatam acriter tenuerunt Thomistæ, & quidam etiam addunt præcius Societatis Doctores, Bellarminum, Suarezium, Pererium, & alios plures: ipsi enim Molinam, qui tamē alia apud eosdem ob scientiam medium, ut ajunt, inventam minime honorificè audit; sed ista, & alia plura, quae hinc inde sine fundamento sparguntur, refutata abunde sunt à Theodoro Eleutherio, & aliis, qui in fu-

insuper plures insignes Dominicanii Ordinis Doctores prædeterminationem dictam rejecisse testantur: neminem autem ex nostris, saltem qui alicuius nominis sit, eam defendisse communis. Mihi, cui fixum est scribere sine amaritudine animi, & sine aliorum offensione, non lubet similes controversias ingredi, quæ saepe sunt causa, ut lites non intra limites intellectus consistant, sed ad voluntatem etiam transfeantur, non sine omni charitatis mutua vulnerare. Tantum dico, Bellarmium in Aesthetic Opusculo *De Ascensione mentis in DEUM* (quod sexum ultimus anni scriptis) ita habere Gradu 12. c. 4. Posset fortasse responderi, *DEUM* videre cogitationes istas futuras in eternitate sua, cui omnia sunt praesentia, vel in prædeterminatione voluntatis sue. Sed si ita esset, non esset mirabilis scientia ista; nam & nos possumus facile scire, que facturi sumus, vel que nobis praesentia sunt. Alludit autem ad illud Psal. 138. v. 6. quod præmisit: *Mirabilis facta est scientia tua ex me. De cetero omisisti hinc, & restringendo insuper assertione ad actus libertos creaturam.*

446. Dico cum omnibus nostris, & plurimis aliis. Non datur prædeterminatione physica. Probatur. i. auctoritate S. Thomæ, qui pluribus locis docet, voluntatem in actionibus liberis non ab alio, sed a se ipsa determinari. I. mo de omni motione DEI univerter loquens sic ait *Quodlibet i. a. 7. ad 2. Sic DEUS mouet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest hinc motioni resistere: at non potest, si vera est sententia opposita, ut infra pluribus ostendetur, 2d. l. 1. contra Gentiles c. 68. sic habet: Dominum autem, quod habet voluntas supra suos actus, per quod in eis est potestesse velle, vel non velle, excludit determinationem virtutis ad unum, & violentiam cause exterius agentis. Ecce! non tantum violentiam, sed etiam determinationem excludit libertas, quamvis non exceptatur, ut ibi ait, in fluxu causa superioris: ergo hic non determinat ad unum. 3d. 4. 3. contra Gentiles c. 59. Cum hoc sit in potestate liberi arbitrii impedit Divinitate gratiae receptionem, vel non impide: atque prædeterminationis immisionem, & hac postea confusum, impedit nemo potest. 4d. in 2. sentent. dis. 28. q. unica. a. 1. in corp. Non enim est homo liber arbitrii, nisi ad eum determinatio sui operis pertinere, ut ex proprio iudicio eligeret hoc, aut illud: ergo non DEUS, sed homo determinat. 5t. iterum in 2. ad 39. q. 1. a. 1. in corp. Ipsa enim potentia voluntatis, quantum in se est, indifferens est ad plura: sed quid determinat exeat in hunc actum, vel in illum, nec est ab alio determinante: ita habet teste Gorazm de DEO n. 634. exemplar Parisinum: & ita etiam habet exemplar, quo ego usum, Gothicis typis exscusum: adeoque non legendum ab altero determinante: ut aliqui volunt; quia est sensus hiulus, nec etiam adverbaris favens, juxta quos est à DEO determinatae. 6t. eadem questio i. a. 2. in corp. scribit: *Hoc autem (dominum in actus) est in bonum secundum illam potentiam, que ad plura se habet, nec ad aliquod eorum determinatur, nisi ex seipso, quod tantum voluntati convenit.* 7mo in 4. dis. 49. a. 3. questionula 2. ad 1. ait: *Potentia rationalis se habet ad opposita in his, que ei subiungit, & hoc sunt illa, que per ipsam de-**

terminantur: non autem potest in opposita illorum, que sunt ei ab alio determinata: & ideo voluntas non potest in oppositum ejus, ad quod ex Divina impressione determinatur, scilicet in oppositum finis ultimi: potest autem in oppositum eorum, que ipsa sibi determinat, sicut sunt ea, que ordinantur in finem ultimum, quorun electio ad ipsam pertinet. Plures similes textus videat potes apud Platonium de scientia media. Ex quibus patet, Angelicum assertere, quod voluntas habeat dominum suorum adhuc liberum, nec ad hos ab alio, quam à seipso determinatur: & si etiam à DEO, seu Divina impressione ad aliquod determinetur, non possit oppositum liberè facere: ergo juxta S. Thomam prædeterminatione physica non stat cum libertate, adeoque non datur.

447. Confirm. S. Augustinus l. 12. de civ. DEI c. 6. ait, quod, si duo sint æqualiter animo, & corpore affecti, & æqualiter tentatione ex asperitu pulchritudini corporalis tententur, si unus succumbat, alter non, ratio, alia non sit, quam, unum voluisse, alterum noluisse à castitate desiderare: ergo S. Doctor supponit, omnia in laplo, & flante, antecedenter fuisse, æqualia in animo, & corpore; alias non probaret fuisse intentum, quod erat, ipsam voluntatem se facere malam; si enim non omnia forent æqualia, & uterque non habuisset æqualem libertatem, seu æquilibus constitutis constantem, faciliter posset assignari disparitas, ut est clarum: atque hoc non sicut cum sententia adfertente prædeterminationem; nam juxta illam neutiquam sunt paria omnia: his duobus tentatis cum unus haberet prædeterminationem ad vincendum, alter ad succumbendum: quæ esset disparitas plusquam palmaris. Huc spectant etiam omnia illa S. Augustini dicta, adducta à n. 399. ubi adstruit scientiam medium, qua posita non datur prædeterminatione.

S. Chrysostomus homil. 12. in epist. ad Hebreos post medium de DEO, ejusque efficaci decreto sic ait: *Non antecedit nostris voluntates, ne ledatur liberum arbitrium.* S. Damascenus in eum citat Angelicus. p. q. 23. a. 1. in 2. lib. de fide orth. c. 50. in principio: *Omnia quida præcognoscit DEUS, non autem omnia prædeterminat; præcognoscit enim ea, que in nobis sunt, non autem prædeterminat ea: sed merita & demerita humana sunt in nobis, in quantum sumus nostrorum 2. Etiam domini per liberum arbitrium. Ubi tamen addo, versionem S. Damasceni, quia ego usus sum, non habere prædeterminat, sed præfinit.* De ceteris SS. Patribus sufficit in memoriam revocare, quod supra n. 429. de variis questionibus ab iis propositis diximus, dum de decreto obiective conditionato egimus; nam sicut ibi diximus, quod ipsi, non de aliis excusandis, quod non sunt mala, fuisse laborandum: sed potius de eo, quod non fuisse mala præscientia in decreto illo fundata: ita hic dicimus, quod ipsi etiam fuisse potissimum laborandum, ut excusat prædeterminationem ad illos eventus, si hanc à DEO immitti censemur.

448. Prob. conclusio 2. ratione. Prædeterminatione physica non stat cum libertate: ergo non potest admitti. prob. ant. Ille non est liber ad agendum vel non agendum, (quæ est libertas contradictionis) vel ad oppositum agendum. (quæ est libertas contraria, quæ utraque in homi)

homine saltem sapissime, imò ferme ordinarie debet admitti) qui non habet pro libitu suo aliquid essentialiter requisitum ad agendum, & simul habet essentialiter impedimentum actionis: atqui habens prædeterminationem e. g. ad amorem, non habet pro libitu suo prædeterminationem essentialiter requisitum ad odium, sed habet essentialiter impedimentum odii, scilicet prædeterminationem ad amorem: ergo non est liber ad agendum, seu ponendum odium. Eodem modo facili probatur, talen hominem non esse liberum ad amorem, si habeat prædeterminationem ad odium, minor syllogismi est adversiorum: major habet duo membra (quorum ramus quodlibet sufficit ad probandum conclusionem) & probatur utrumque à pari. Pone tyronem pictorem, ut scribam, qui, ut lineam retam ducat, essentialiter indiget manuductione Magistri, qui liberrimè, & incutibiliter posset ejus manum ad rectam, vel curvam lineam determinare: pone insuper, quod Magister discipulum dirigit ad ductum linea curva: num quis prudenter censere poterit, discipulum liberum esse ad lineam rectamducendam, vel etiam non necessitatum ad lineam curvam? Ceterū nemo id dicit, & certius nemini, si quis id etiam dicat, persuadet.

449. Probatur conclusio 3. Ne hic enieatur queritur, in quo sit libertas, certum est ex Scripturis, & Patribus, hominem ita esse liberum, ut ei actiones, vel omisiones sint impunitas ad laudem, vel in peccato, ad premium, vel poenam: atque prædeterminatus e. g. ad amorem objecti in honore tam parum potest casiglar properea, quod cum amore non omiserit, vel obiectum illud non oderit, quam parum tyro, incutibiliter directus à Magistro ad lineam curvam, potest casiglar, quod non duxerit rectam, vel omiserit curvam. Confirmatur. Juxta opinionem adversam saltem non posset quis reprehendi comparative, e. g. non potuerit merito reprehendi à Christo Mathei 11. v. 21. incola urbium Bethsaida, Capharnaum, & Corozaim, p. Tyris, & Sydoniis (qua de re egimus supra num. 449.) quia illi facile excusare se poterint, eo quod non fuerint prædeterminati ad conversionem, ut tamen prædeterminati fuissent Tyrii. Sicut tyro, determinatus ad lineam curvam, facile offendetur, se non esse vituperandum pro alio, qui manu tractet ad rectam, non duxisset curvam.

Non autem potest retrorsum argumentum in nosum sententiam dicendo, Corozaitas etiam juxta nos excusationem potuisse pretendere, eo quod non fuerint potiti in iis circumstantiis, in quibus DEUS prævidit, eos convertendos, sicut tamen positi fuissent Sydonii: nam reselluntur facile, reponendo, eos positos fuisse in iis circumstantiis, in quibus fuissent portendi Sydonii, & habuisse gratiam æqualem, cui, si voluissent, non minus, ac illi, cooperari potuerint, quo casu prævisi sufficiunt consenserint: adeoque culpam omnem penes ipsos manere, ob quam meritum vituperentur. Confirmatur 2. In adversa sententia non potest explicari, quod, & quomodo detur auxilium pure sufficiente: atque hoc debet explicari (nam etiam, qui non bene agit, adeoque prædeterminatus non est, debet sepi vi precepti Divini, vel humani bene agere,

paucis, de quo vide Theodorum Eleutherium Histor. de auxiliis l. 2. c. 12. sed non servat consequiam doctrinæ; nam rationes, qua pro prædeterminatione afferuntur, e. g. ratio primi liberi, primi determinantis in DEO &c. vel universaliter probant, vel nihil. Unde alii distinguum inter formale, & materiale peccati, sive inter formalem malitiam, & inter physican entitatem actus: & concedunt quidem, dari prædeterminationem ad physican entitatem actus, sed non ad formalem ejus malitiam, quam plures statuunt, esse negationem debite bonitatis in actu.

Verum omnis hac distinctione actus, & ejus malitiae (de qua in tract. de peccatis) sic prob. mi. Juxta adversarii DEUS liberum immitteret talēm prædeterminationem, qui determinaret homo ad actum, ex quo sequeretur necessitate metaphysica formalis malitia, in quoque tandem hæc constat: ergo per ipsum staret, atque ab ejus voluntate proveniret, ut peccatum potius detur, quam non detur: ergo ipsi peccatum imputabilis est, & non homini, qui se conformaret voluntati Divina, adeoque potius bene, quam male ageret. Nec adversarii distinguunt iterum materiale peccati in formaliter sumptum, & materialiter sumptum; qui quomodo distinguunt, aut sumatur, semper manet metaphysica connexio cum formalis peccato, falso mediata: unde sicut, qui trahit primum annulum catena, trahit etiam ultimum, quemadmodum colligatur et prima: ita DEUS prædeterminans ad entitatem actus, sive immediate, sive mediata, attamen metaphysice connexam cum formalis malitia, etiam ad hanc imputabiliter, qui scienter, determinat: & non homo, qui nec malitiam formalēm ab actu separare potest, nec ad entitatem actus determinat: DEUM autem, & non hominem, imputabiliter determinare ad malum, adversarii constantissime negant: cum Tridentino sess. 6. can. 6. anathema dicente illi, qui dixerit, non effe potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, DEUM operari, ergo debent etiam negare id, unde hoc legitur.

452. Conf. 1. DEUS non potest præcipere, aut suadere materiale peccati; quia est author peccati: ergo multo minus potest ad illud prædeterminate. prob. conf. Longè minus determinant præcepta, & suationes, qua non necessarij inferunt actum, quam physica prædetermination: ergo. Confir. 2. DEUS juxta adversarii præcipiter impossibilia, & quidem sub pena ignis aeterni; dum ex una parte præcipere, ne peccatum: & ex altera nobis immittet determinatum metaphysice connexum cum peccato: hoc de DEO ne quidem cogitari potest: ergo. Planè, si quis ligato vinculis infolubilibus, præcipiter sub pena capititis, ut ambularet, aut tyroni, à Magistro inevitabiliter determinato ad lineam curvam, præcipere, ut diceret rectam, censetur immittimè impetrare Chimarica. Confir. 3. Saltem ridiculè, & imprudenter eo in casu immissa prædeterminationis DEUS nos interitus, & exteritus horreter ad non peccandum, ut considerant facile patet: Etiamen hoc tempore facit, quoniamcunque peccamus: ergo.

ARTICULUS IX.

Expenduntur Responsa Adversariorum.

453. PROUT variè à nostris Patroni prædeterminationis impugnantur, ita varia hinc inde resoniones, quibus vim argumentorum se evitare posse sperant, opponunt, quarum plures hic afferemus. Itaque primo plures Recentiores præsertim, negant, prædeterminationem se teneat ex parte actus primi: sed ajunt, eam te teneret, vel ex parte actus secundi, vel ex parte actus intermedii inter primum, & secundum, & esse tantum aliquam applicationem, seu determinationem causa secundæ ad agendum, ita, ut sine illa habeatur totus actus primus proximus completus, seu tota potentia expedita, adeoque tota libertas. Addunt, hinc voluntatem, etiam non prædeterminatam, habere omnia requista ad posse, licet non habeat omnia requista ad agere. Sed in primis non videntur ita locuti antiquiores, neque etiam Gonetus, ut indicavimus lopra num.

454. 2dō hoc ratione pro ipsis non satis SS. Patres, quos nobis opponunt, quasi gratiam efficacem physicam prædeterminatam adstruant; nam hi eam gratiam vocant *vires efficacissimas*, & Catechismus Romanus (quem adversarii sibi valde favere existimat) *virtutem intimam & vim occultissimam* appellat: sed planè vis, vires, & virtus simpliciter dicta, se tenent ex parte actus primi; cum synonima sint cum potentia; nisi antiquorum significatio penitus inventatur: 3dō Prædetermination est essentialiter requita ad actionem, non quidem pro priori temporis, tamen priori natura, estque ab actione creature realiter distincta: est applicatio cause ad agendum: cur ergo non constituit actum primum; cum alia, ita se habentia, præsertim omnis applicatio causa, constituant semper actum primum? Sic etiam dici posset, manuductionem Magistri, vel motum, ab hoc in manu tyroni scribere producentum, non constitutere actum primum, adeoque dari potentiam totam expectant ad scribendum, vel linea dicendam absque ea manuductione. Adde, quid adversarii explicare non possint actum primum expeditum ad posse, in quantum diversus est ab expedito ad agere, nisi per illum intelligent tantum potentiam remotam, vel impeditam, quemal habet lapis e. g. ad decidendum, dum actu projectum sursum: quia potentia utique non est proxima, nec sufficiens ad liberè mendendum, vel demerendum.

455. 4to. Dato, & non concepso, quid prædetermination non se teneat ex parte actus primi, est saltem effectus simultaneus, cum actione creature essentialiter connexus, & ad hanc essentialiter requisitus, à DEO tamen liberimè producendus, ita, ut creature cum pro libitu suo acquirere non possit: atque, cui non est liber unus effectus ita simultaneus, illi nec est liber alter effectus connexus: ergo creature non est libera sua actio. minor patet intelligentem terminos. sic e. g. qui non potest movere unam rotam in curva, vel horologio, non potest movere alias inter se implicatas: & sic de aliis. qd. Saltem ex parte actus primi debet esse o-

mnipotentia parata ad concursum: sed, si DEUS prædetermine e. g. ad amorem, non potest omnipotentia esse parata ad concurredum ad ejus omissionem, vel ad odium: quia velle metaphysicè opposita: ergo saltem non habetur actus primus expeditus. 5to. Esti prædetermination non se teneat ex parte actus primi ad amorem, tamen est impedimentum essentiale, & inaferibile ad ejus omissionem: adeoque cum illa non datur actus primus liber, seu expeditus ad utrumque; sic, licet vincula, quibus quis ligatus est ad sellam, non dent potestatem sedendi; quia potest aliquis sine illis sedere; tamen tollunt potentiam liberam ad ambulandum, non tollendo pedes, sed ponendo impedimentum. Unde talis nec est liber ad sedendum; quia non potest non sedere. Ad ultimum additamentum dico, nisi quis abutatur verbis, plane non esse intelligibile, quomodo quis habeat omnia prærequisita ad posse, si non habeat prærequisita ad agere. Est quidem ad agere etiam prærequisita actio: sed non est prærequisita; quia est ipse actus secundus: at prædetermination est prærequisita: vel, si dicatur esse effectus simultaneus, non est effectus liber creature, nec in hujus potestate, eaque negata non potest voluntas agere, adeoque est prærequisita ad ipsum.

456. Respondent alii 2dō, prædeterminationem ab homine esse obtainibilem, & impedibilem, & plenè in potest creatura: quod si verum sit, utique ruunt potissima nostra argumenta. Quæsio igitur est, quomodo impedibilis, vel obtainibilis sit. Goudinus dicit, nos possemus eam semper à DEO accipere. Sed etiam possumus à DEO accipere potentiam volandi; quia tamen hanc DEUS non dat pro libitu nostro, non sumus liberi ad volatum. Addit idem Auctor, axioma est, quid, que per amicos possumus, censeamus posse per nosmetipsos. Sed hoc tantum est verum, quando amici sunt ita disposerit, ut nobis semper velint dare, quod cupimus. At DEUS in primis non est amicus peccatoribus: sed hoc omisso, juxta adversarios semper habet efficax decretem non dandi prædeterminationem ad bonum, quoniamcunque homo iltud non agit, vel peccat.

Alli dicunt, prædeterminationem ad bonum esse obtainibilem per preces, & impedibilem per peccata. Sed, quid attinet ad preces, quomodo eas fundet, qui ad eas prædeterminatus non est, ut plurimi non sunt? si dicant, prius jam debuisse oräfse, ut ad posteriores preces prædeterminaretur: reponitur, ad illas quoque priores preces defuisse prædeterminationem, quoniamcunque quis non oraverit (alias infallibiliter oräfse) & sic ascendendo usque ad primum instans morale usus rationis; in quo si data fuit prædetermination, officio suo homo non defuit: si tunc data non fuit, ex illa negatione, tanquam radice, omnes omissiones precum, & negationes prædeterminationem secute fuerint; adeoque re ipsa prædetermination non est liberè obtainibilis ab homine. Insuper multum facient adversarii, si probent, DEUM semper orantibus infallibiliter dare gratiam efficacem, seu juxta ipsos prædeterminantem, quamvis det semper, vel immediate, vel saltem mediata sufficiensem,

Verum primo ad homines: Si creatura & qualiter determinat per suam operationem DEUM ad dandam prædeterminationem, DEUS non magis, quam creatura est primum agens, primum liberum, primum determinans: quod tamen eum esse debere toties nobis inclamat. Si dicant, creatura actionem esse tantum priorem in genere causa passiva, respondeo: vel creatura tamen per hanc causalitatem liberè determinat ad prædeterminationem: & manet argumentum: vel non determinat, & physica prioritas nihil prodest ad salvandam libertatem. Et sicut causa passiva non potest exse liberè determinare ad effectum producendum, sed tantum jam productum recipere: unde claret, quod